

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐
วันพุธที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๑๙ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

.....

กรรมการวิสามัญผู้มาประชุม คือ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง	ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
๒. พลโท อำพน ชูประทุม	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สาม
๓. นายสมชาย แสวงการ	โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
๔. นายสีก กอแสงเรือง	กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๕. นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล	กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๖. นายเข้มชัย ชุตินวงศ์	กรรมการวิสามัญ
๗. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์	กรรมการวิสามัญ
๘. นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์	กรรมการวิสามัญ
๙. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการวิสามัญ
๑๐. ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต	กรรมการวิสามัญ
๑๑. นายอริคม อินทุภูติ	เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
๑๒. นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล	รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

กรรมการวิสามัญผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์	(ลาการประชุม)
๒. นายนิรวัชช์ ปุณณกันต์	(ลาการประชุม)
๓. พลเอก ยุวัญ สุริยกุล ณ อยุธยา	(ลาการประชุม)
๔. นางสาวจินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร	(ลาการประชุม)
๕. นายกรรณภว์ ธนภรรคภวิน	(ลาการประชุม)
๖. พลอากาศเอก ชัยพฤกษ์ ดิษยะศริน	(ลาการประชุม)
๗. นายบุญชัย โชควัฒนา	(ลาการประชุม)

นางชัย

ผู้เข้าร่วมประชุม คือสำนักงานศาลยุติธรรม

๑. นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ

๒. นายศุภกิจ แยมประชา

๓. นางสาวกัญจนพร แสงเทศ

๔. นายเอกพงษ์ ณะพัฒนา

ผู้พิพากษาศาลฎีกา

ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่ง

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น

ประจำสำนักประธานศาลฎีกา

นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย

และวิชาการศาลยุติธรรม

นิติกร สำนักกฎหมายและวิชาการ

ศาลยุติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวสุจิตตา มโหธร

๒. นายวิษณุพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานอัยการสูงสุด

- นายอโยธัย งดงาม

อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

ผู้ช่วยเลขานุการรองอัยการสูงสุด

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

- นางสาวประไพพร สัมเกลียง

วิทยาการชำนาญการพิเศษ

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ติดตามสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. นางสาวดวงพร จุลตามระ

๒. นายชานนทร์ บุญรัชกุล

๓. พันโท รัฐเขต แจ้งจำรัส

๔. สิบเอก วีระศักดิ์ ลัทธิ

ผู้ติดตาม

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

ผู้ช่วยดำเนินงานนางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์

ผู้ช่วยดำเนินงานพลโท อำพน ชูประทุม

ผู้ช่วยดำเนินงานพลโท อำพน ชูประทุม

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗
ข้อ ๙๑ วรรคสาม คือ

- นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ

นิติกรปฏิบัติการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการวิสามัญมาครบองค์ประชุมแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวเปิดการประชุมโดยดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม ดังนี้

- ครั้งที่ ๙/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ออกไปพิจารณาในการประชุมครั้งถัดไป

ระเบียบวาระที่ ๓ พิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

๓.๑ พิจารณาทบทวนมาตราที่ยังมีมติให้รอการพิจารณา

๓.๑.๑ พิจารณามาตรา ๖

ตามที่ที่ประชุมได้เคยมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ ดังนี้

“มาตรา ๖ การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาคความ

จริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในกรณีวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว່การนำสืบพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปสุดขั้นตอน วิธีทวน หรือกรอบ เวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในกรณีนำสืบพยานหลักฐานหักล้าง แล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้นและ

คงชัย

เป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณาและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ตราบพิสดารของศาลตั้งแต่วันนี้เป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมกร ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในตราบพิสดารแต่ศาลขอไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่ใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้”

ตามที่ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิสามัญ ได้เสนอความเห็นต่อที่ประชุมขอให้ทบวงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว ด้วยเหตุผลที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ยกร่างมาตรา ๒ ขึ้นไม่ได้มุ่งประสงค์ให้เกิดการจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการดำเนินกระบวนการไต่สวน แต่เป็นการให้ศาลหรือผู้ที่มีหน้าที่ตามกฎหมายได้ทราบหรือเข้าใจเจตนารมณ์ของการพิจารณาคดีในระบบไต่สวนในลักษณะเป็นแนวทาง การตัดเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือหลักคิดในระบบไต่สวนตามวรรคหนึ่งออกทั้งหมดอาจไม่เหมาะสมนัก ที่ประชุมพิจารณาแล้วจึงได้มอบหมายให้นางขึ้นสุมน นิวาทวงศ์ กรรมการวิสามัญ ร่วมกับศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิสามัญ และพลตรี วีระ โรจนवास กรรมการวิสามัญ พิจารณาปรับแก้มาตรา ๒ ให้ความเหมาะสมและไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศาลหรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง

ในการนี้ นางขึ้นสุมน นิวาทวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้นำเสนอร่างมาตรา ๒ ภายหลังจากที่ได้มีการปรับแก้แล้วต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณา ดังนี้

“มาตรา ๒ การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่แม้ว่าการนำสืบพยานหลักฐานนั้นมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ

หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำเสนอพยานหลักฐาน
หักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น
ทั้งนี้ ตามแนวทางและวิธีการตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยยึดนำสำนวนการไต่สวน
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา
และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่ให้ศาลขอข้อมติอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน
เพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคล
ใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงาน
อื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการ
ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้”

ในการนี้ นางขึ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้แถลงเพิ่มเติมว่า ร่าง
มาตรา ๖ ที่เสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณานี้ได้แก้ไขปัญหาความไม่ชัดเจนในเรื่องการให้ศาลค้นหาความ
จริง รวมถึงข้อกังวลของที่ประชุมเกี่ยวกับการเขียนถ้อยคำที่ไม่ครบถ้วนหรือตรงตามหลักวิชาในเรื่อง
ระบบไต่สวน ส่วนการพิจารณาคดีด้วยระบบไต่สวนจะมีปัญหาอย่างไร หรือจะแก้ไขข้อผิดพลาด
คลาดเคลื่อนอย่างไรก็ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

ประเด็นการพิจารณา

(๑) การใช้ถ้อยคำว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” ซ้ำกันในวรรคหนึ่ง
และวรรคสอง จะเป็นการใช้ถ้อยคำซ้ำซ้อนหรือไม่

นางขึ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นว่า
คำว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” ตามวรรคหนึ่งและวรรคสองมีความแตกต่างกัน เนื่องจาก
วรรคหนึ่งเป็นการออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาที่เกี่ยวกับการค้นหาความจริง ส่วนวรรคสองเป็น
การออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับพิจารณาของศาลให้เป็นไปโดยรวดเร็ว จึงไม่เป็นการใช้
ถ้อยคำที่ฟุ่มเฟือยหรือซ้ำซ้อนกัน

(๒) การคงถ้อยคำว่า “แม้ว่าการนำเสนอพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาด
คลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลา...” จะทำให้เกิดปัญหาหรือไม่ โดยคำว่า “การนำเสนอ”
และถ้อยคำในตอนต่อไปที่ว่า “คู่กรณีฝ่ายอื่น” อาจมีผู้ตีความว่าหมายรวมถึงกระบวนการนำเสนอ
พยานหลักฐานในชั้นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย ซึ่งจะส่งผลให้มีผู้แปลความว่ากระบวนการชั้น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. แม้จะมีความบกพร่องอย่างใดก็ตามศาลก็รับฟังพยานหลักฐานนั้นได้ นอกจากนี้ อาจทำให้มีผู้แปลความปะปนกับระบบกล่าวหาได้

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นว่า เมื่อศาลพิจารณาคดีโดยหลักก็ต้องมีการนำข้อมูลในชั้นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาประกอบการพิจารณา ดังนั้น เจตนารมณ์ของมาตรานี้คือ แม้ว่าการนำสืบพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ โดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้แยกพิจารณาว่าเป็นกระบวนการในชั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือชั้นศาล ดังนั้น โดยผลของมาตรานี้แม้จะมีพยานหลักฐานที่ผ่านการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาแล้ว ศาลก็สามารถไต่สวนพยานหลักฐานนั้นใหม่ หรือไต่สวนพยานหลักฐานใหม่เพิ่มเติมก็ได้

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า

๑) การไต่สวนใหม่คงไม่ใช่ปัญหาตามที่ตั้งประเด็นไว้ข้างต้น แต่ปัญหาคือ หากกระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการมาโดยไม่ชอบ และพยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนนั้นถูกส่งเข้าสู่สำนวน เช่นนี้จะหมายความถึงขั้นที่ศาลไม่ต้องคำนึงถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นเลยหรือไม่ ซึ่งหากแปลความเช่นนั้นคงไม่ถูกต้องนัก

๒) ดังที่ได้เคยกล่าวไว้แล้วว่ากระบวนการพิจารณาของศาลในระบบไต่สวน แท้จริงแล้วกฎหมายควรบัญญัติในลักษณะของแนวทางการพิจารณาคดีของศาลอย่างกว้าง ๆ ให้เพียงพอที่จะเห็นกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ที่ศาลจะต้องดำเนินการ โดยไม่ควรบัญญัติลงรายละเอียดว่าแต่ละกระบวนการศาลต้องทำเช่นใด

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๖ ที่เสนอแก้ไขมานี้ หมายถึง การดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลเท่านั้น ไม่น่าจะหมายรวมถึงการไต่สวนในชั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. เช่น การใช้ถ้อยคำว่า “นำสืบ” ซึ่งคำว่า “นำสืบ” นั้นย่อมแสดงในตัวว่าเป็นการดำเนินการของโจทก์และจำเลยในชั้นศาลเท่านั้น

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ร่างมาตรา ๖ คงหมายถึงเฉพาะกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลเท่านั้น เพราะร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้โดยสาระสำคัญและโดยชื่อร่างก็หมายถึงการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า มาตรา ๖ มีที่มาจากความกังวลของผู้ร่างเกี่ยวกับความเข้าใจของผู้ปฏิบัติในเรื่องระบบไต่สวนที่อาจยังไม่ชัดเจนนัก เช่น การค้นหาความจริงโดยศาลนั้นหมายความว่าอย่างไร หรือแม้แต่คำว่า “ระบบไต่สวน” ก็มีการตีความแปลความกันในหมู่นักกฎหมายแตกต่างกันออกไป และยังแยกย่อยในเชิงของกฎหมายลักษณะ

พยานหรือกฎหมายวิธีพิจารณาความได้อีก เช่น ในทางกฎหมายลักษณะพยาน ระบบไต่สวนมีการให้ความหมายว่าหมายถึงการให้ศาลแสวงหาข้อเท็จจริงได้เป็นหลัก ส่วนพยานหลักฐานที่คู่ความนำมาสืบนั้น เป็นเพียงส่วนเสริม ส่วนในทางกฎหมายวิธีพิจารณาความ ระบบไต่สวนก็เป็นการมุ่งเน้นการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ไม่ต้องกระทำด้วยวาจาต่อหน้าศาล ไม่จำเป็นที่คู่ความต้องมาเผชิญหน้ากันในศาล คู่ความสามารถส่งเป็นเอกสารต่อศาลได้ แต่บริบทที่ที่ประชุมกำลังอภิปรายกันนี้ โดยหลักแล้วจะมุ่งเน้นไปที่กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน กล่าวคือ ให้ศาลมีบทบาทในเชิงรุก แสวงหาหรือค้นหาความจริงในคดีให้มากที่สุด ดังนั้น หากเกิดข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการหรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ต้องให้ศาลสั่งแก้ไขได้

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ประเด็นที่ยังคงติดใจคือการใช้คำว่า “นำสืบ” เพราะอาจแปลความเลยไปถึงกระบวนการในชั้นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่แม้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไม่ชอบด้วยกฎหมาย คือ ผิดหลักเกณฑ์หรือขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ ศาลก็นำพยานหลักฐานชั้นนั้นมารับฟังได้ซึ่งไม่น่าจะถูกต้อง ยกตัวอย่างเช่น พยานบุคคลที่มาให้การหรือผู้ถูกกล่าวหาที่มาให้การในชั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขณะที่ยังไม่ทราบว่าการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้หนึ่งเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ (ซึ่งโดยหลักแล้วบุคคลดังกล่าวไม่สามารถมาเป็นอนุกรรมการไต่สวนได้) ต่อมาเมื่อคดีมาถึงชั้นศาล ผู้ถูกกล่าวหาเพิ่งทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงโต้แย้งคัดค้านต่อศาลว่ากระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ชอบด้วยเหตุเรื่องบุคคลที่ทำหน้าที่ไต่สวน เช่นนี้ หากแปลความว่าศาลสามารถสั่งให้แก้ไขกระบวนการดังกล่าวได้ก็ไม่น่าจะถูกต้องนัก

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความเห็นว่า คำว่า “นำสืบ” ย่อมหมายถึงกระบวนการชั้นศาลอยู่แล้ว เพราะการนำสืบคือการที่คู่ความนำพยานเข้าสืบให้ศาลเห็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดี ส่วนการที่ศาลถามคำถาม โดยหลักแล้วจะใช้คำว่า “ไต่สวน” กรณีตามมาตรา ๖ คงไม่ได้หมายความว่าถึงการนำสืบในชั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากพยานหลักฐานที่ได้มาในชั้นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มาโดยไม่ชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นมาโดยไม่ชอบ เช่นนี้ศาลย่อมนำมาตรา ๒๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาปรับแก้กรณีได้อยู่แล้วพยานหลักฐานนั้น ๆ ศาลรับฟังได้หรือไม่

นายธรรมบุญ เรื่องดิษฐ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เห็นพ้องด้วยว่าความในวรรคหนึ่งเป็นเรื่องในชั้นศาล ดังนั้น หากศาลเห็นว่ากระบวนการขั้นตอนในชั้นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลย่อมหยิบยกขึ้นพิจารณาได้

นายวินัย

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า

๑) มาตรา ๖ มิใช่คำนิยาม เป็นแต่เพียงการพยายามวางกรอบในการพิจารณาของศาล เพื่อให้ศาลเกิดความเชื่อมั่นโดยมีฐานทางกฎหมายรองรับว่าเมื่อศาลค้นหาความจริงไม่ว่าในทางใดแล้วจะไม่มีผู้ครหาได้ว่าเป็นการใช้อำนาจเข้าข้างฝ่ายโจทก์หรือจำเลย โดยวัตถุประสงค์หลักจึงเป็นไปเพื่อให้ศาลได้ทราบความจริงในคดีให้มากที่สุดโดยไม่ติดขัดเรื่องหลักเกณฑ์แบบพิธีทางกฎหมาย

๒) สำหรับข้อกังวลเกี่ยวกับการใช้คำว่า “นำสืบ” ที่อาจถูกแปลความว่า เป็นถ้อยคำที่ใช้ในระบบกล่าวหาเท่านั้น ในข้อนี้ไม่ขัดข้องหากจะแก้ไขจากคำว่า “นำสืบ” เป็นคำว่า “ไต่สวน” ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและไม่มีผู้ใดแปลความคลาดเคลื่อนไป

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า การใช้คำว่า “นำสืบ” อาจมีผู้พิพากษาบางท่านแปลความเคร่งครัดว่าหมายถึงข้อผิดพลาดหรือบกพร่องที่เป็นการกระทำโดยคู่ความเท่านั้น ดังนั้น หากใช้คำว่า “ไต่สวน” จะมีความหมายที่กว้างกว่า เพราะรวมถึงการกระทำที่ศาลเป็นผู้กระทำด้วย นอกจากนี้ การใช้คำว่า “ไต่สวน” ยังสอดคล้องกับการใช้ถ้อยคำในมาตราอื่น ๆ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ รวมถึงกฎหมายฉบับอื่น ๆ ที่ใช้ระบบไต่สวนด้วย

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การใช้คำว่า “ไต่สวน” น่าจะเหมาะสมกว่า เนื่องจากในระบบไต่สวนนั้นโดยแท้จริงแล้วพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เข้าสู่สำนวน (ไม่ว่าจะมาจากช่องทางใด) เมื่อศาลอนุญาตให้ไต่สวนพยานหลักฐานขึ้นใดแล้วต้องถือว่าเป็นพยานหลักฐานของศาล ไม่ใช่พยานหลักฐานของคู่ความ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรแก้ไขถ้อยคำจากคำว่า “นำสืบ” เป็นคำว่า “ไต่สวน”

(๓) เหตุใดจึงใช้คำว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” ทั้งที่เมื่อเปรียบเทียบกับคดีเลือกตั้งแล้วใช้คำว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา”

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า เหตุใดบทบัญญัติแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งรวมถึงมาตรา ๖ จึงกำหนดให้การออกกฎหมายลำดับรองอยู่ในรูปของ “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” ทั้งที่เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีการดำเนินการของศาลฎีกาในคดีเลือกตั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ กำหนดให้อยู่ในรูปของระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา นอกจากนี้ เหตุใดจึงไม่เทียบเคียงและนำถ้อยคำตามมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ดของรัฐธรรมนูญที่ใช้ถ้อยคำเพียงสั้น ๆ ว่า “การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว” มาปรับใช้กับการยกร่างมาตรา ๖ ซึ่งหากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.

ไม่ได้ใช้ถ้อยคำทำนองเดียวกับมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้วจะนำมาซึ่งความสับสนหรือไม่ว่าระบบไต่สวนของคดีเลือกตั้งกับระบบไต่สวนของคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความแตกต่างกัน

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต โกรธการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า แนวคิดเกี่ยวกับระบบไต่สวนตามกฎหมายนั้นเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นการประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ และในชั้นยกร่างคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็มีความตั้งใจว่าจะเขียนถ้อยคำในลักษณะเช่นเดียวกับมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไว้ในกฎหมายข้างต้นเพื่อให้การแปลความเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

นายอริศม อินทุติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เหตุที่คดีเลือกตั้งกำหนดให้ออกเป็นระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา เนื่องจากกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะไม่ได้กำหนดวิธีพิจารณาคดีเลือกตั้งของศาลฎีกาไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเลย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาเพื่อกำหนดรายละเอียดในทุกขั้นตอนของวิธีพิจารณาคดีเลือกตั้งไว้ แต่ในขณะที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดหลักเกณฑ์และสาระสำคัญไว้อยู่แล้ว รายละเอียดในบางเรื่องจึงให้ออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า

๑) เหตุที่ใช้ถ้อยคำแตกต่างกันมีที่มาจากถ้อยคำว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” เป็นถ้อยคำที่ปรากฏอยู่แล้วตั้งแต่ขั้นตอนการยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (มีใช้มาตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐) แต่สำหรับคดีเลือกตั้งนั้นเหตุที่ต้องใช้คำว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา” เนื่องจากในขณะนั้นไม่มีกฎหมายลำดับรองอยู่เดิม รัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงให้ใช้ “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา” เป็นกฎหมายลำดับรองที่กำหนดรายละเอียดต่อจากรัฐธรรมนูญ

๒) การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้คดีเลือกตั้งสามารถออกเป็นระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาแทนที่จะออกเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ คงเป็นเพราะเหตุผลในเชิงแนวคิดเกี่ยวกับระบบไต่สวน ที่มุ่งให้ศาลเป็นผู้ที่มีบทบาทมากในการแสวงหาข้อเท็จจริง ดังนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการในชั้นศาล เช่น ระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือหน้าที่ของคู่ความแต่ละฝ่ายจะไม่กำหนดไว้เคร่งครัดมาก และศาลจะไม่นำเหตุของการฝ่าฝืนไม่ดำเนินกระบวนการเหล่านี้มาตัด

สิทธิคู่ความ เป็นต้น ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ใช้สำหรับพิจารณาคดีเลือกตั้งในขณะนั้นก็ถือเป็นเพียงแนวปฏิบัติเพื่อให้ศาลและคู่ความทุกฝ่ายทราบว่ากระบวนการพิจารณาในแต่ละขั้นตอนนั้นต้องดำเนินต่อไปอย่างไร รัฐธรรมนูญจึงได้ตัดอำนาจในการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเลือกตั้งของฝ่ายนิติบัญญัติออกไป และปล่อยให้ฝ่ายตุลาการออกเป็นระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาคดีเลือกตั้ง

(๔) พิจารณาปรับปรุงถ้อยคำอื่น ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการสิทธิมนุษยชน และนายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้เสนอความเห็นว่า ควรแก้ไขถ้อยคำจากคำว่า “ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่ความในการนำสืบพยานหลักฐานหลักแล้ว...” แก้ไขเป็นคำว่า “ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่ความในการนำสืบพยานหลักฐานหลักแล้ว...” แก้ไขเป็นคำว่า “ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่ความในการนำสืบพยานหลักฐานหลักแล้ว...” จะทำให้ถ้อยคำมีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบตามที่เสนอ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖ การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่แม้ว่าการนำสืบไต่สวนพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นคู่ความในการนำสืบไต่สวนพยานหลักฐานหลักแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น ทั้งนี้ ตามแนวทางและวิธีการตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยยึดนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้”

๓.๑.๒ พิจารณามาตรา ๑๑

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญ ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า ที่เขียนว่า “ในกรณีที่ผู้พิพากษาใดในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้...” น่าจะขาดถ้อยคำว่า “ในกรณีที่ผู้พิพากษาคนใดในองค์คณะพ้นจากหน้าที่...” หรือไม่ เนื่องจากโดยหลักแล้วการอ้างถึงบุคคลหรือองค์กรในกรณีนี้จะต้องประกอบด้วยถ้อยคำที่ครบถ้วนและเชื่อมโยงกัน กล่าวคือ “...คนใด ...คนนั้น” หรือ “...ผู้ใด ...ผู้นั้น”

นายเข็มชัย ชุติวงศ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ในกรณีนี้หากจะแก้ไขเพิ่มเติมควรใช้คำว่า “ผู้พิพากษาผู้ใด” จะเหมาะสมกว่า เนื่องจากความในตอบท้ายใช้คำว่า “ผู้พิพากษาผู้นั้น” นอกจากนี้ ตามแนวทางการยกร่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาส่วนใหญ่เมื่อกล่าวถึงบุคคลจะใช้คำว่า “...ผู้ใด ...ผู้นั้น”

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า โดยหลักแล้วเห็นพ้องด้วยกับนายเข็มชัย ชุติวงศ์ กรรมการการวิสามัญ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมาตรา ๑๓ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้คำว่า “มาตรา ๑๓ หากคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะคัดค้านผู้พิพากษาคนใดซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้พิพากษาในองค์คณะ...” จึงมีข้อพิจารณาอีกเช่นกันว่าจะต้องใช้คำให้เหมือนกับมาตรา ๑๓ ด้วยหรือไม่

นางชินสุมน นีวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า โดยหลักแล้วเมื่ออ้างถึงบุคคลจะใช้คำว่า “...ผู้ใด ...ผู้นั้น” แต่ในกรณีของมาตรา ๑๓ เหตุที่ต้องใช้คำว่า “...คนใด” เนื่องจาก มาตรา ๑๓ เป็นเรื่องการคัดค้านผู้พิพากษา ซึ่งหากใช้คำว่า “คู่ความฝ่ายใดประสงค์จะคัดค้านผู้พิพากษาผู้ใดซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษา ...” ก็อาจไม่สละสลวยเท่าที่ควร จึงต้องใช้ถ้อยคำในทำนองที่ว่าหากคู่ความจะคัดค้านผู้พิพากษาคนใด ก็ให้คัดค้านคนนั้น

นายธรรมบุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามว่า ผู้พิพากษาผู้ใดในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ กับผู้พิพากษาผู้ใดที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เนื่องจากมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้เป็นผู้พิพากษาคณะคนละคนหรือไม่ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ผู้ยกร่างไม่เขียนคำว่า “ผู้ใด” หรือ “คนใด” ไว้

นายเข็มชัย ชุติวงศ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เมื่อพิจารณาถ้อยคำตามมาตรา ๑๑ วรรคห้าทั้งวรรคแล้ว ผู้พิพากษาที่กล่าวถึงนี้คือผู้พิพากษาคณะเดียวกัน กล่าวคือ เป็นผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะ แต่มีเหตุตามมาตรา ๑๑ วรรคห้าเหตุใดก็ได้เกิดขึ้นทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้น ๑) พ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือ ๒) ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เพราะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เมื่อจะมีการใช้ถ้อยคำที่กล่าวถึงตัวผู้พิพากษาจะใช้คำว่า “...คน
ใด ...คนนั้น” เช่นนี้จึงมีข้อพิจารณาว่าควรใช้ถ้อยคำให้เหมือนกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
แพ่งหรือไม่

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่ การพิจารณาอาจ
ต้องตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่ ในมาตราอื่น ๆ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีการใช้
ถ้อยคำว่ “...ผู้ใด ...ผู้หนึ่ง” หรือคำว่ “...คนใด ...คนนั้น” อีกหรือไม่ และหากมีก็ต้งพิจารณาว่าควร
แก้ไขเป็นอย่างไร เพื่อให้การใช้ถ้อยคำสอดคล้องกัน

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดง
ความเห็นว่ จากการตรวจสอบในเบื้องต้นพบว่ามาตรา ๖๓ มีการใช้ถ้อยคำว่ “...คนใด ...คนหนึ่ง”
ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งก็ใช้คำว่ “คนใด” ตามที่นายอธิคม อินทุภูติ
เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความเห็นไว้ เช่นนี้มาตรา ๑๑ วรรคห้า ควรแก้ไขเป็นว่
“ในกรณีที่ผู้พิพากษาคนใดในองค์คณะพ้นจากหน้าที่..... ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่
ได้....”

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๑ วรรคห้า เป็นดังนี้

“ในกรณีที่ผู้พิพากษาคนใดในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัย
หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ตมข้อกัหนด
ของประชนศตลฎีกา ให้ถือว่าผู้พิพากษานั้นที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษตต่อไปได้ เว้นแต่ผู้
พิพากษในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน ในกรณีที่ผู้พิพากษในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน
หรือในกรณีที่ประชนศตลฎีกาเห็นเป็นตรสสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ดำเนินการ
เลือกผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง โดยผู้พิพากษาซึ่ง
ได้รับเลือกนั้น ให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะที่ตนเข้าแทนที่ และ สทต
มีอำนาจตรวจสอบสำนวน ทำความเห็นในการวินิจฉัยคดี และลงลายมือชื่อในคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัย
ชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาได้”

๓.๑.๓ พิจารณามาตรา ๑๔

ตามที่ที่ประชุมได้เคยมีมติให้ตัดความในวรรคสองของมาตรา ๑๔

“มาตรา ๑๔ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
หรือในกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นำมาใช้บังคับ หรือใน
ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ

ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องทางวิธีพิจารณาเกิดขึ้น ให้ศาลสั่งให้คู่ความซึ่งดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

ในการนี้ นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้นำเสนอร่างมาตรา ๑๔ ตามที่ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้ไปพิจารณาปรับแก้ร่างมานำเสนอต่อที่ประชุม ดังนี้

“มาตรา ๑๔ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นำมาใช้บังคับ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องทางวิธีพิจารณาเกิดขึ้น ให้ศาลอาจสั่งให้คู่ความซึ่งดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลและแสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า แต่เดิมนั้นคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติให้ตัดความในวรรคสองของมาตรา ๑๔ ออก เนื่องจากเกรงว่าหากมีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องเกี่ยวกับวิธีพิจารณาเกิดขึ้น แต่ศาลไม่ได้สั่งให้แก้ไข (ไม่ว่าจะเป็นด้วยสาเหตุใดก็ตาม) อาจจะทำให้คู่ความยกประเด็นนี้ขึ้นอ้างได้ว่ากระบวนการพิจารณานั้นไม่ถูกต้องและกระทบต่อการดำเนินคดีได้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่ามาตรา ๑๔ วรรคสองมีความสำคัญเพราะเป็นการวางหลักการของระบบได้ส่วนอีกประการหนึ่งว่า หากวิธีพิจารณาของศาลในคดีใดมีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องศาลก็ควรมีอำนาจสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ แต่เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นมากขึ้น เนื่องจากร่างเดิมใช้คำว่า “ให้ศาล...” ซึ่งหมายความว่า ศาลต้องสั่งให้แก้ไข จึงเห็นควรให้แก้ไขเป็นคำว่า “ศาลอาจ...” ซึ่งหมายความว่า ศาลอาจสั่งให้แก้ไขหรือไม่ก็ได้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ถ้อยคำตามร่างมาตรา ๑๔ ที่เสนอมาจะมีผลให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้ว่าจะสั่งแก้ไขวิธีพิจารณาที่มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่อง นอกจากนี้ยังมีคำว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม” กำกับไว้ อีกชั้นหนึ่งซึ่งน่าจะเพียงพอให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ติดขัดหรือต้องล่าช้าออกไปเพราะเหตุที่มีคู่ความยกข้อคัดค้านการสั่งหรือไม่สั่งแก้ไขของศาล

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบตามที่นางชิ้นสุนน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ

เสนอ

๓.๑.๔ พิจารณามาตรา ๒๐

ตามที่ที่ประชุมได้เคยมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๒๐ วรรคสาม

“มาตรา ๒๐ ฯลฯ.....

..... ฯลฯ.....

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนให้เปิดเผยตามวิธีการที่ประธานศาลฎีกากำหนด”

ในการนี้ ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิสามัญ ได้เสนอความเห็นต่อที่ประชุมว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสามของมาตรา ๒๐ เป็น “ให้เปิดเผยตามวิธีการในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” เนื่องจากวิธีการเปิดเผยความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนควรเป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีมาตรฐาน และมีความแน่นอนในระดับหนึ่ง ไม่ปรับเปลี่ยนไปแต่ละคดีตามแต่ที่ประธานศาลฎีกาจะกำหนด

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่าการใช้ถ้อยคำว่า “ตามวิธีการที่ประธานศาลฎีกากำหนด” น่าจะเหมาะสมกว่า เนื่องจาก

๑) ทำให้เกิดความยืดหยุ่นในทางปฏิบัติมากกว่า โดยประธานศาลฎีกาจะพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายกรณีว่าควรใช้วิธีใดเปิดเผยความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาในองค์คณะ

๒) การปรับเปลี่ยนวิธีการเปิดเผยทำได้อย่างคล่องตัวมากกว่า เพราะหากกำหนดให้ต้องตราเป็นข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาอาจต้องผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ซึ่งจะทำให้การดำเนินการเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ ซึ่งวิธีการเปิดเผยนี้เคยมีปัญหาเรื่องความไม่คล่องตัวเกิดขึ้นมาแล้ว กล่าวคือ ภายหลังศาลมีคำพิพากษาคดีเรื่องหนึ่ง คู่ความและบุคคลที่สนใจจำนวนมากมาขอคัดถ่ายคำวินิจฉัย ซึ่งในทางปฏิบัติการมีบุคคลมาขอคัดถ่ายคำวินิจฉัยเป็นจำนวนมากเช่นนี้ย่อมกระทำได้อย่างยากลำบาก ในขณะที่นั้นจึงมีการเสนอให้เปิดเผยคำวินิจฉัยผ่านทางเว็บไซต์ด้วย ซึ่งหากแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๐ วรรคสาม โดยให้เปิดเผยตามวิธีการที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา แต่ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาไม่ได้กำหนดช่องทางการเปิดเผยทางเว็บไซต์ไว้ด้วย เช่นนี้การเปิดเผยทางเว็บไซต์จะกระทำมิได้เลยจนกว่าจะมีการแก้ไขข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

๓) สำหรับข้อกังวลที่ว่าวิธีการเปิดเผยคำวินิจฉัยส่วนตนในแต่ละคดีจะไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันนั้น เห็นว่ามีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยมาก และหากเกิดขึ้นจริงประธานศาลฎีกาก็สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการเปิดเผยให้เหมาะสมตามสถานการณ์หรือข้อเท็จจริงแต่ละเรื่องได้ในภายหลังอยู่แล้ว

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ และนายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า ข้อเสนอดังกล่าวประสงค์จะให้วิธีการเปิดเผยคำวินิจฉัยส่วนตนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีบรรทัดฐานเดียวกัน เนื่องจากหากวิธีการเปิดเผยคำวินิจฉัยส่วนตนมีความแตกต่างกันในแต่ละคดีแล้ว ประชาชนอาจมีความคลางแคลงใจว่าเหตุใดคดีเรื่องหนึ่งใช้วิธีการเปิดเผยวิธีหนึ่ง แต่ในขณะที่คดีอีกเรื่องหนึ่งกลับใช้อีกวิธีการหนึ่ง

๓.๑.๕ พิจารณามาตรา ๒๗

นางชิ่งสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ได้เสนอขอแก้ไขถ้อยคำในมาตรา ๒๗ จากคำว่า “...และศาลได้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้วแต่จำเลยไม่มาศาล...” แก้ไขเป็น “และศาลได้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้วแต่จำเลยไม่มาศาล...” ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ยังคงมีการใช้คำว่า “สำเนาคำฟ้อง” จึงควรแก้ไขเป็น “สำเนาฟ้อง” ให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๒

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบตามที่นางชิ่งสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ เสนอ

๓.๑.๖ พิจารณามาตรา ๓๒

นางชิ่งสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ได้เสนอขอแก้ไขมาตรา ๓๒ ตามที่ที่ประชุมได้เคยตั้งข้อสังเกตว่า ภายหลังจากที่ได้มีการปรับแก้มาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๒ จนได้ความชัดเจนว่า มาตรา ๒๗ เป็นกรณีการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย ส่วนมาตรา ๓๒ เป็นกรณีการพิจารณาคดีโดยมีตัวจำเลย ดังนั้น คำว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗” ซึ่งปรากฏอยู่ในตอนต้นของวรรคสามของมาตรา ๓๒ ควรนำไปเขียนไว้ตอนต้นของวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๒ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยเนื่องจาก มาตรา ๓๒ เป็นกรณีการพิจารณาคดีโดยมีตัวจำเลย ดังนั้น คำว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗” ต้องนำไปไว้ตอนต้นของมาตรา ๓๒

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบตามที่นางชิ่งสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ เสนอ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒ เป็นดังนี้

ชิ่งสมน

“มาตรา ๓๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ เมื่อได้มีคำสั่งศาลประทับรับฟ้องแล้ว ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และนัดคู่ความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก

..... ฯลฯ.....”

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาล และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และถ้าจำเลยให้การปฏิเสธหรือไม่ให้การ ก็ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์และจำเลย ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน ในกรณีที่จำเลยมิได้มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรกไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

..... ฯลฯ.....”

๓.๑.๗ พิจารณามาตรา ๓๕

(๑) พิจารณาการใช้คำว่า “ไต่สวน” และการใช้คำว่า “ไต่สวนพยานหลักฐาน”

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า จากการตรวจสอบบทบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ บางแห่งมีการใช้คำว่า “ไต่สวน” แต่หลายแห่งก็มีการใช้คำว่า “ไต่สวนพยานหลักฐาน” (เช่น มาตรา ๓๖) ดังนั้น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกันหรือไม่

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากเปรียบเทียบกับคดีทั่วไปแล้ว คำว่า “การไต่สวน” โดยหลักแล้วหมายถึง การพิจารณาที่ไม่ใช่เนื้อหาของคดี เช่น การไต่สวน คำร้องคำขอต่าง ๆ เพื่อพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้คู่ความกระทำการหรือไม่กระทำการใด ซึ่งเมื่อพิจารณามาตรา ๓๕ แล้ว น่าจะหมายถึง การไต่สวนพยานบุคคลเท่านั้น (ทำนองเดียวกับการสืบพยานบุคคลในคดีทั่วไป) ดังนั้น เหตุนี้ผู้ร่างจึงไม่ใช่คำว่า “ไต่สวนพยานหลักฐาน”

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากพิจารณาเทียบเคียงกับมาตรา ๖ เหตุที่มาตรา ๖ ใช้คำว่า “ไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน” ก็เพราะมาตรา ๖ เป็นบททั่วไปที่กล่าวในภาพรวมว่าให้ศาลทำการไต่สวนพยานหลักฐาน คือ ให้ศาลค้นหาความจริงจากพยานหลักฐาน การใช้ถ้อยคำจึงแตกต่างกันได้แล้วแต่บริบทของเรื่อง

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรให้คงถ้อยคำว่า “ไต่สวน” ตามมาตรา ๓๕ ไว้ตามร่างเดิม

(๒) พิจารณาการใช้คำว่า “ให้” ในมาตรา ๓๕ ซึ่งอาจมีการใช้ถ้อยคำที่ซ้ำซ้อน

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า มาตรา ๓๕ อาจมีการใช้ถ้อยคำที่ซ้ำซ้อนในถ้อยคำที่ว่า “ให้องค์คณะผู้พิพากษา กำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้แจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน” ซึ่งหากตัดคำว่า “...โดยให้แจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้า...” ก็ไม่น่าจะทำให้เสียความแต่อย่างใด

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบตามที่ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ เสนอ โดยให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษา กำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้แจ้งให้โจทก์ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน”

๓.๑.๘ พิจารณามาตรา ๓๖

ตามมติที่ประชุมได้มีมติให้ทบทวนมาตรา ๓๖ เนื่องจากถ้อยคำที่ที่ประชุมได้เคยมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมไว้ นั้น อาจแปลความได้ว่าเป็นสิทธิของคู่ความที่จะใช้คำถามนำได้ และศาลต้องอนุญาตเสมอ ซึ่งไม่น่าจะถูกต้องนัก เนื่องจากโดยหลักแล้วควรให้ศาลเป็นผู้ที่มีบทบาทในการควบคุมการดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีดุลพินิจว่าเมื่อใดควรอนุญาตให้คู่ความสามารถใช้คำถามนำได้

ในการนี้ นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ได้นำเสนอร่างมาตรา ๓๖ ภายหลังจากที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วเสนอต่อที่ประชุม

“มาตรา ๓๖ ฯลฯ.....”

การถามพยานของศาลตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล”

ในการนี้ ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า ความในวรรคสองที่ได้มีการปรับแก้และนำเสนอต่อที่ประชุม นั้นเหมาะสมแล้ว เนื่องจากยังคงให้คู่ความสามารถใช้คำถามนำได้ไม่จำกัดแต่เฉพาะศาล นอกจากนี้ การใช้คำถามนำของคู่ความก็ยังคงต้องเป็นไปตามที่ศาลเห็นสมควรด้วย

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบตามร่างมาตรา ๓๖ ที่นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ได้นำเสนอ

๓.๑.๙ พิจารณามาตรา ๓๙ วรรคสาม

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้นำเสนอร่างมาตรา ๓๙ วรรคสาม

“มาตรา ๓๙”

.....”

ในการพิจารณาและยื่นข้อเสนอ หลักฐานลับหลังจำเลยตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง เมื่อศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ปิดประกาศแจ้งการนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ซึ่งปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ของจำเลย หรือวิธีการอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และให้ถือว่าจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้ว”

ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับถ้อยคำตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง ที่ใช้คำว่า “...ศาลมีอำนาจ ยื่นข้อเสนอ หลักฐานลับหลังจำเลยได้ในกรณีดังต่อไปนี้...”

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เนื่องจาก มาตรา ๒๗ วรรคสอง ตามมติที่คณะกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นเรื่องการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย มิใช่เรื่องการยื่นข้อเสนอ หลักฐานลับหลังจำเลย ดังนั้น การใช้คำว่า “พิจารณาและยื่นข้อเสนอ หลักฐานลับหลังจำเลย” อาจไม่ตรงเสียทีเดียว จึงควรตัดคำว่า “ลับหลัง” ออก เพื่อมิให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เพื่อมิให้เกิดความสับสนควรใช้คำว่า “พิจารณาคดีตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง” น่าจะเหมาะสมกว่า เหตุผลประการหนึ่ง คือ แสดงให้เห็นว่าเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง ส่วนมาตรา ๒๗ วรรคสองจะเป็นการยื่นข้อเสนอโดยไม่มีตัวจำเลยหรือไม่อย่างไร ผู้ใช้ผู้ตีความกฎหมายก็สามารถพิจารณาจากมาตรา ๒๗ วรรคสองได้ ดังนั้น จึงควรตัดคำว่า “ยื่นข้อเสนอ หลักฐาน” ออกจะเหมาะสมกว่า

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า เนื่องจากมาตรา ๓๙ มีความเชื่อมโยงกับการยื่นข้อเสนอ หลักฐานตามมาตรา ๒๗ ดังนั้น หากได้ความว่านายอติคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ สงวนความเห็นในมาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ แล้ว ก็ขอให้นายอติคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาด้วยว่าจะสงวนความเห็นในมาตรา ๓๙ นี้ และมาตรา ๓๐ ด้วยหรือไม่ และนำมาแถลงต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๙ เมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษาในศาลโดยเปิดเผยภายในสี่วันสามสิบวันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควรจะเลื่อนควรอ่านไปก่อนก็ได้แต่ต้องไม่เกินสิบสี่วันและต้องบันทึกเหตุนั้นไว้

ในกรณีที่ศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง แต่จำเลยที่ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

ในการพิจารณาคดีและสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลยตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง เมื่อศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ปิดประกาศแจ้งการนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของจำเลย หรือวิธีการอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และให้ถือว่าจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้ว”

๓.๑.๑๐ พิจารณามาตรา ๔๔

เนื่องจากมาตรา ๔๔ ซึ่งว่าด้วยเรื่องการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งกำหนดให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา เว้นแต่บางมาตรามาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เนื่องจากที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในหลายมาตรา เช่น การเพิ่มมาตรา ๒๔/๑ ขึ้นใหม่ (ว่าด้วยการนับอายุความ) มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ว่าด้วยการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย จึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่า มาตราต่าง ๆ ที่มาตรา ๔๔ ยกเว้นไม่ให้นำมาใช้บังคับกับการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนั้นครอบคลุมแล้วหรือไม่

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า โดยปกติการนำบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ในหมวดหนึ่งมาใช้กับอีกหมวดหนึ่งโดยอนุโลม หากเขียนให้นำมาใช้ทั้งหมดก็ไม่น่าจะเกิดปัญหาขึ้น อย่างไรก็ตาม หากมีบางมาตราที่ไม่สามารถนำมาใช้กับอีกหมวดหนึ่งได้อย่างแท้จริง จะยกเว้นโดยระบุเลขมาตรานั้น ๆ ไว้ในมาตราที่ให้นำบทบัญญัติมาใช้โดยอนุโลมเสียเลย ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า มาตรา ๒๔/๑ ที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ไม่อาจนำไปใช้กับการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า นอกเหนือจาก มาตรา ๒๔/๑ แล้ว ยังมีมาตรา ๒๕ วรรคสอง ซึ่งว่าด้วยการยื่นฟ้องที่กำหนดให้จำเลยมาหรือคุมตัวมา ศาล หรือมาตรา ๒๕ วรรคสี่ ซึ่งว่าด้วยการไต่สวนมูลฟ้อง (มีเฉพาะคดีอาญา) ซึ่งก็อาจจะไม่ต้องนำมาใช้กับการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

นางซีนสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจน ว่า มาตรา ๒๕ วรรคสอง สามารถนำมาใช้ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินได้หรือไม่ หรือสามารถนำมาใช้ได้บางส่วน เนื่องจากจะมีผลต่อการยกเว้น

นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า มาตรา ๒๕ วรรคสอง คงนำมาใช้กับคดีนี้ได้บางส่วน เช่น การให้ศาลใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลัก ในการพิจารณา รวมถึงเรื่องสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้ส่งต่อศาล แต่สำหรับเรื่องการให้คุมตัวจำเลยมาในวันยื่นฟ้องนั้นคงไม่อาจนำมาใช้ได้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า มาตราที่อาจเป็นปัญหาคือมาตราที่ไม่ได้เทียบเคียงมาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ เพราะเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยมีบัญญัติมาก่อน เช่น มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ (การพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย และการขอให้หรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาคดีใหม่) เป็นต้น ดังนั้น ในชั้นนี้เห็นควรรอการพิจารณา มาตรา ๔๔ ไว้ก่อน เพื่อให้มีการตรวจสอบอย่างรอบคอบว่า บทบัญญัติมาตราใดหรือบางส่วนของ มาตราใดที่ไม่ให้นำมาใช้กับคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรให้รอการพิจารณามาตรา ๔๔ ไว้ก่อน โดยมอบหมายนางซีนสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ และผู้แทนศาลยุติธรรมร่วมกันตรวจสอบว่ามีมาตราใดในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา ที่ไม่อาจนำมาใช้กับการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน และนำมาเสนอต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

๓.๑.๑๑ พิจารณามาตรา ๕๓

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้เสนอความเห็นว่าเป็นเนื่องจาก มาตรา ๕๓ มีการใช้ถ้อยคำในเรื่องสิทธิที่จะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่น แตกต่างจากมาตรา ๓๗ ซึ่งมาตรา ๓๗ ใช้ถ้อยคำว่า “บุคคลดังต่อไปนี้**มีสิทธิ**ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่น...” แต่มาตรา ๕๓ ใช้ถ้อยคำว่า “ผู้ไต่สวนอิสระจะ**ได้รับ**ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่น...” เช่นนี้ควรจะแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓ โดยใช้ถ้อยคำว่า “มีสิทธิ” เช่นเดียวกับมาตรา ๓๗ หรือไม่

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณามีมติเห็นชอบตามที่นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา เสนอ โดยแก้ไขมาตรา ๕๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๓ ผู้ไต่สวนอิสระจะมีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่ระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดในพระราชกฤษฎีกา”

๓.๑.๑๒ พิจารณาปรับปรุงถ้อยคำในมาตรา ๖๑

ตามที่ที่ประชุมได้เคยมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๑ ดังนี้

“มาตรา ๖๑ คดีที่ไม่มีอุทธรณ์คำพิพากษา ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล แต่ถ้าเป็นคดีที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ศาลมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนคดีดังกล่าวต่อไปให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตาม มาตรา ๖๒”

ในการนี้ ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการเรียบเรียงถ้อยคำตามมาตรา ๖๑ ว่าอาจยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร กล่าวคือ เฉพาะถ้อยคำว่า “...ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล...” ที่ยังขาดประธานของประโยค โดยนำคำว่า “ศาล” ซึ่งควรจะเป็นประธานของประโยคมาต่อไว้ตอนท้าย ดังนั้น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำเป็น ดังนี้ “ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ศาลได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล”

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิสามัญ และมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๑ คดีที่ไม่มีอุทธรณ์คำพิพากษา ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ศาลได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล แต่ถ้าเป็นคดีที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ศาลมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนคดีดังกล่าวต่อไปให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ตามมาตรา ๖๒”

๓.๑.๑๓ พิจารณาเพิ่มความเป็นมาตรา ๖๖/๑

ตามที่ที่ประชุมได้มีมติให้รอการพิจารณาเพิ่มความเป็นมาตรา ๖๖/๑ บทเฉพาะกาลรองรับการดำเนินคดีโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุด ในระหว่างที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังไม่มีผลใช้บังคับ เนื่องจากตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

ที่เสนอมานี้ ยังมีช่องว่างในเรื่องการดำเนินคดีโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุด ที่โดยหลักการแล้วต้องนำไปกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ด้วยเหตุที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. จะมีผลใช้บังคับก่อนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตค่อนข้างแน่นอน ในการนี้จึงจำเป็นต้องเพิ่มมาตรา ๖๖/๑ เพื่อรองรับการดำเนินคดีโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดดังกล่าวไปพลางก่อน ในการนี้ นางซีนุสมน นีวาทวงษ์ กรรมการธิการวิสามัญ ได้เสนอร่างมาตรา ๖๖/๑ ต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณา ดังนี้

“มาตรา ๖๖/๑ ในระหว่างที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากรณีมีมูลที่จะดำเนินคดีตามมาตรา ๑๐ (๑) (๒) หรือ (๔) และยังไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามมาตรา ๒๓ ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้ จนกว่าจะมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใช้บังคับ

(๑) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากรณีมีมูลที่จะดำเนินคดีตามมาตรา ๑๐ (๑) (๒) หรือ (๔) ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงาน เอกสาร และพยานหลักฐาน พร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อศาล ทั้งนี้ ให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าเรื่องที่ส่งมานั้นยังมีข้อไม่สมบูรณ์ และได้แจ้งข้อไม่สมบูรณ์นั้นไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) ภายในสิบสี่วันนับแต่วันได้รับแจ้งข้อไม่สมบูรณ์ตาม (๑) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนของแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเป็นคณะกรรมการ ให้สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์ และรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป

(๓) ในกรณีที่คณะกรรมการตาม (๒) ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันตั้งคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนได้ แต่ต้องฟ้องภายในสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนดังกล่าว ห้ามมิให้พนักงานอัยการรับแก้ต่างคดีให้จำเลย

นางชีนุสน นีวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากพิจารณา มาตรา ๑๐ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ว่าด้วยคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง) แล้วจะพบว่าไม่อาจเทียบเคียงได้ตรงกับมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ เช่น (๒) ของมาตรา ๑๐ ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นเรื่องคดีที่ กล่าวหาคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร้ายวณผิดปกติ แต่ (๒) ของมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเรื่อง คดีที่กล่าวหาผู้เป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด ซึ่งอาจไม่สามารถเทียบเคียงมาใช้ โดยอนุโลมได้ แม้ว่าจะมีกรรมการวิสามัญบางท่านแปลความว่าแม้เลขมาตราหรืออนุมาตราจะไม่ ตรงกันเสียทีเดียวแต่ก็สามารถนำมาใช้โดยอนุโลมได้

นายธรรมนุญ เรื่องติษฐ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากพิจารณาตาม ร่างมาตรา ๖๖/๑ ที่เสนอมานี้ ความในวรรคหนึ่งบางเรื่องบางประเด็นไม่ใช่อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสียทีเดียว เช่น (๒) เป็นเรื่องการดำเนินคดีโดยคณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินคดีกับกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วน (๔) ซึ่งเป็นเรื่องการจงใจไม่ยื่น บัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สิน หรือยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ คดีจะไม่ผ่านอัยการสูงสุด แต่จะ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องโดยตรง ทั้งสองอนุมาตราจึงไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติ กระบวนการหาข้อยุติระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดรองรับไว้

นางชีนุสน นีวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความ เกี่ยวข้องกับการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตาม (๑) (๒) และ (๔) ดังนั้น จึงควร ตรวจสอบให้รอบคอบว่า (๒) และ (๔) ของมาตรา ๑๐ ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่ มีความเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงหรือไม่

นายอนุรักษ ส่างอารีกุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดง ความเห็นว่า นอกเหนือจากประเด็นเรื่องความไม่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตาม (๒) และ (๔) แล้ว เนื่องจากการพิจารณาในชั้นคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและ ในชั้นคณะกรรมการได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไปบางส่วนซึ่งแตกต่างจากร่างเดิมของสำนักงานศาลยุติธรรม ดังนั้น การใช้ร่างเดิมตั้งแต่ชั้นการเสนอ ของสำนักงานศาลยุติธรรมมาเป็นต้นแบบยกร่างอาจไม่ถูกต้องนัก

นายธรรมนุญ เรื่องติษฐ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เมื่อพิจารณา มาตรา ๑๐ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว มีอนุมาตราที่เกี่ยวข้องและต้องกำหนด บทเฉพาะกาลรองรับเพียง ๒ อนุมาตรา คือ (๑) และ (๓) เท่านั้น

นางชินสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพื่อความชัดเจนว่า ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่ามีแต่เฉพาะ (๑) และ (๓) ที่ต้องกำหนดบทเฉพาะกาลรองรับใช่หรือไม่ หากที่ประชุมมีความเห็นเช่นนั้นก็พร้อมที่จะนำไปพิจารณายกร่างและนำเสนอต่อที่ประชุมในโอกาสต่อไป

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า หากจะคงมาตรา ๖๖/๑ ไว้ตามร่างที่นางชินสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้นำเสนอมา อย่างน้อยใน (๔) ของมาตรา ๖๖/๑ ซึ่งว่าด้วยเรื่อง (๔) การยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลาฟ้องคดีก็ควรใช้ถ้อยคำตามกฎหมายเดิมไปก่อนน่าจะเหมาะสมกว่า

นายเข็มชัย ชุติวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า (๔) ของร่างมาตรา ๑๐ ในเชิงของการดำเนินการไม่น่าจะเป็นปัญหาในเรื่องอายุความเนื่องจากมีถ้อยคำในตอนท้ายเขียนไว้แล้วว่า “แต่ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในอายุความ” แต่อาจมีปัญหาประการหนึ่งคือการขยายระยะเวลาฟ้องคดีเนื่องจากคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีองค์คณะผู้พิพากษาก็ต่อเมื่อมีคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกา ดังนั้นจึงมีปัญหว่าผู้พิพากษาผู้ใดที่จะมีอำนาจสั่งขยายระยะเวลา เช่น ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกเป็นผู้สั่งอนุญาตใช่หรือไม่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ประเด็นปัญหาคงไม่ใช่เรื่องอายุความดังที่นายเข็มชัย ชุติวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็น เพราะมีถ้อยคำ “แต่ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในอายุความ” รองรับไว้แล้ว และระยะเวลาที่กำหนดไว้ก็เป็นเพียงบทเร่งรัดให้ฟ้องคดีโดยเร็วไม่ถึงขนาดที่ว่าหากฟ้องไม่ทันภายในระยะเวลาดังกล่าวแล้วจะทำให้โจทก์หมดอำนาจฟ้อง แต่ประเด็นที่ควรพิจารณาคือ ผู้พิพากษาผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจสั่งขยายระยะเวลา เพราะคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีองค์คณะผู้พิพากษาก็ต่อเมื่อมีคดีเข้าสู่ศาลฎีกาแล้ว

นายเข็มชัย ชุติวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เชื่อว่าการสั่งขยายระยะเวลาฟ้องคดีคงไม่ได้เป็นอำนาจขององค์คณะผู้พิพากษา แต่น่าจะเป็นผู้พิพากษาประจำแผนกที่จะเป็นผู้ทำหน้าที่นี้

นายธรรมบุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การเขียนให้อนุโลมใช้หลักการตามกฎหมายเดิมน่าจะกระทำได้ โดยเขียนถ้อยคำในทำนองที่ว่า “ในระหว่างที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้นำมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลมจนกว่า...” น่าจะเหมาะสมกว่า ส่วนประเด็นเรื่องเลขมาตราที่อาจไม่ตรงกันระหว่างกฎหมายเก่ากับกฎหมายนั้นไม่น่าจะเป็นปัญหาเพราะเป็นการอนุโลมใช้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การเขียนแบบแจกแจงรายละเอียดตามที่ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายกร่างเสนอมาข้างต้นมีข้อดีประการหนึ่ง คือ ทำให้ผู้อ่านกฎหมายเข้าใจขั้นตอนและกระบวนการได้ง่ายกว่า เพราะหากเขียนโดยอ้างเลขมาตราและให้นำมาตราเหล่านั้นมาใช้บังคับโดยอนุโลม ผู้อ่านกฎหมายก็ต้องมาพิจารณาว่าส่วนใดบ้างที่นำมาใช้โดยอนุโลมได้ และส่วนใดที่ไม่สามารถนำมาอนุโลมใช้ได้ นอกจากนี้ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็ยังคงติดใจในเรื่องรูปแบบการร่างกฎหมาย กล่าวคือ การนำเรื่องการอนุโลมใช้กฎหมายเก่ามาใช้กับกฎหมายใหม่ แต่เลขมาตราหรือเลขอนุมาตราไม่ตรงกัน เช่นนี้จะกระทำได้อย่างไร

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากความประสงค์ของที่ประชุมต้องการให้นำหลักเกณฑ์ตามกฎหมายเดิมมาใช้บังคับโดยอนุโลม ก็รับที่จะไปปรับแก้ถ้อยคำตามร่างมาตรา ๖๖/๑ แต่จะต้องเขียนให้ชัดเจนว่ามาตรา ๖๖/๑ จะใช้กับผู้ใดบ้าง

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การยกร่างมาตรา ๖๖/๑ ควรมุ่งพุ่งเป้าไปที่กระบวนการใช้ดุลพินิจระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับอัยการสูงสุด โดยไม่มุ่งเน้นไปที่ประเภทของความผิดว่าความผิดแบบใดที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพื่อความชัดเจนจากที่ประชุมอีกครั้งหนึ่งว่า (๒) และ (๔) ของร่างมาตรา ๑๐ เป็นกรณีที่ไม่มีโอกาสที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเสนอเรื่องไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีใช่หรือไม่ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นก็รับที่จะยกร่างและนำเสนอต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป โดยจะเขียนถ้อยคำในลักษณะของการกำหนดกระบวนการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดไว้ในช่วงต้นของมาตรา ๖๖/๑ และจะมีเฉพาะกระบวนการตามร่างมาตรา ๑๐ (๑) และ (๓) เท่านั้น

ผลการพิจารณา

มอบหมายให้นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ปรับแก้ร่างมาตรา ๖๖/๑ โดยเทียบเคียงจากหลักการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ และนำมาเสนอต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

(๔) ควรเพิ่มกรอบเวลาในการฟ้องคดีของอัยการสูงสุดจาก ๖๐ วัน เป็น ๙๐ วันหรือไม่

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๖๖/๑ มีขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินคดีโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดในระหว่างที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังไม่มีผลใช้บังคับ ดังนั้น

ในเรื่องเหตุผลความจำเป็นเห็นพ้องด้วยว่าควรต้องมีมาตรา ๖๖/๑ แต่จะเขียนในรูปแบบใดนั้นเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องพิจารณา

ในการนี้ ขอเสนอให้เพิ่มกรอบเวลาในการฟ้องคดีของอัยการสูงสุดจากเดิมที่กำหนดให้ให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอแก้ไขเป็นให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเหมาะสมกว่าหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีพยานหลักฐานในสำนวนค่อนข้างมาก คดีมีความซับซ้อน ซึ่งต้องใช้เวลาในการพิจารณาความสมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์ของสำนวน

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า นอกเหนือจาก (๑) ที่ต้องการให้ขยายเวลาจาก ๖๐ วัน เป็น ๙๐ วันแล้ว ความใน (๔) ที่กำหนดให้ขอขยายระยะเวลาฟ้องคดีออกไปได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน ยังจำเป็นต้องคงไว้หรือไม่ เพราะเมื่อนับรวมระยะเวลาทั้งหมดแล้วเท่ากับว่าอัยการสูงสุดจะมีระยะเวลาพิจารณาสำนวน ๑๒๐ วัน

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการสิทธิการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า

๑) ควรคงระยะเวลาตาม (๔) ที่กำหนดไว้ ๓๐ วันตามที่เสนอมา เนื่องจากในทางข้อเท็จจริงการขอขยายระยะเวลานั้นเกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง นอกจากนี้ ความในตอนท้ายของ (๔) ก็ยังมีกำกับไว้แล้วว่าอย่างไรเสียก็ต้องยื่นฟ้องภายในอายุความ

๒) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องระยะเวลาฟ้องคดีไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เสียเลย เพื่อเป็นแนวทางให้การยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ในเรื่องการฟ้องคดีและการหาข้อยุติในการดำเนินคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุด

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในเรื่องระยะเวลาการฟ้องคดีและการหาข้อยุติในการดำเนินคดี หากจะแก้ไขเพิ่มเติมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญคงไม่ขัดข้อง เพราะเป็นบทบัญญัติที่ใช้เฉพาะช่วงระยะเปลี่ยนผ่าน แต่ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงผลกระทบในทางปฏิบัติที่จะเกิดขึ้นกับผู้ใช้หรือผู้ตีความกฎหมายด้วย

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการสิทธิการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า แม้จะขยายระยะเวลาพิจารณาสำนวนจาก ๖๐ วันเป็น ๙๐ วัน แต่หลักสำคัญคือเรื่องการฟ้องคดีภายในอายุความ ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดจะไม่ปล่อยให้เกิดกรณีคดีขาดอายุความอย่างเด็ดขาด

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า กรอบเวลาพิจารณาสำนวนและระยะเวลาฟ้องคดีมิใช่เป็นเรื่องที่ไม่มีนัยสำคัญ หรือมีแต่ประเด็นคดีขาดอายุความหรือไม่เท่านั้น แต่ยังมีประเด็นเชื่อมโยงไปถึงการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเมื่อศาลมีคำสั่งประทับฟ้องไว้พิจารณาด้วย ดังนั้น การขยายกรอบเวลา

พิจารณาสำนวนของอัยการสูงสุดอาจต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่าเหมาะสมหรือไม่ สำหรับ (๔) นั้น เห็นควรให้ตัดออก โดยให้นำกระบวนการนี้ไปกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะเหมาะสมกว่า

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามร่างมาตรา ๖๖/๑ ที่เสนอมามีหลักเกณฑ์ใหม่ประการหนึ่งในเรื่องกำหนดให้สำนักงาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการคณะทำงานพิจารณาข้อไม่สมบูรณ์ของ พยานหลักฐาน และการหาข้อยุติในเรื่องข้อไม่สมบูรณ์ต้องกระทำภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันตั้ง คณะทำงาน เช่นนี้แล้วสมมติข้อเท็จจริงในแง่ลบว่าคดีนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องการฟ้องคดีนั่นเอง ก็อาจให้ฝ่ายเลขานุการปฏิบัติหน้าที่อย่างล่าช้าให้ล่วงพ้นระยะเวลา ๓๐ วันนั้นไป ดังนั้น จึงเห็นว่า ระยะเวลาที่กำหนดไว้ ๓๐ วัน สำหรับคณะทำงานที่จะหาข้อยุติร่วมกันก็อาจเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมอีก เช่นกัน

นายสีก กอแสงเรือง กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า

๑) เนื่องจากกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยังอยู่ในขั้นการยกร่าง ซึ่งยังไม่แน่นอนว่าจะมีเนื้อหาสาระสำคัญอย่างไร การเขียนถ้อยคำในลักษณะ ของการเพิ่มหลักการใหม่หลายเรื่องเป็นบทเฉพาะกาลตามกฎหมายนี้เชื่อมโยงไปถึงกระบวนการตาม กฎหมายอื่นเป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำ ดังนั้น ในระหว่างที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังไม่ได้มีผลใช้บังคับ การกำหนดบทเฉพาะกาลตามร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ก็ควรนำหลักเกณฑ์เดิมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับจะเหมาะสมกว่า

๒) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายเดิมไม่ได้ทำให้เกิดปัญหา โดยในทางปฏิบัติคณะทำงานร่วม ระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุด มีการประชุมจำนวนไม่มากครั้ง ประเด็นการพิจารณา คือการนำข้อไม่สมบูรณ์มาพิจารณาหาข้อยุติ ส่วนรายละเอียดในสำนวนที่ไม่ใช่ข้อไม่สมบูรณ์นั้นได้ผ่าน การพิจารณามาแล้วจึงไม่ได้มีการหยิบยกขึ้นพิจารณาอีกแต่อย่างใด

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เห็นพ้องด้วย กับนายสีก กอแสงเรือง กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดง ความคิดเห็นว่า เมื่อพิจารณาแล้วการนำกระบวนการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธี พิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มากำหนดเป็นบทเฉพาะกาลน่าจะ เหมาะสมกว่า เนื่องจากหากกำหนดกระบวนการหรือหลักเกณฑ์ใหม่ใช้ในระหว่างช่วงเปลี่ยนผ่าน ต่อมา เมื่อกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีผลใช้บังคับ อาจทำให้เกิดปัญหาการตีความในเรื่องระยะเวลาสำหรับคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

และอัยการสูงสุด เช่น อยู่ระหว่างการหาข้อไม่สมบูรณ์ของสำนวน หรือการหาข้อยุติในการดำเนินคดี ว่า จะต้องถือตามบทเฉพาะกาลแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือถือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า ระยะเวลาการพิจารณาสำนวนของอัยการสูงสุดตามกฎหมายเดิมค่อนข้างสั้นมากดังที่ได้เคยให้ข้อมูลต่อที่ประชุมไว้ ซึ่งกรรมการวิสามัญที่เป็นผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ได้เคยแสดงความเห็นไว้แล้วว่าเห็นพ้องด้วยกับการเพิ่มกรอบเวลาพิจารณาสำนวน นอกจากนี้ การเขียนบทเฉพาะกาลโดยให้นำหลักเกณฑ์ตามกฎหมายเดิมมาใช้ย่อมพิจารณาได้ในอีกแง่มุมหนึ่งเช่นกันว่าเป็นการชี้้นำให้การร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ต้องยึดถือตามกฎหมายเดิม

นายสักร กอแสงเรือง กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า ไม่ขัดข้องกับการเพิ่มระยะเวลาในการพิจารณาสำนวนของอัยการสูงสุด แต่ระยะเวลาดังกล่าวควรแก้ไขเพิ่มเติมในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. จะเหมาะสมกว่า

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า มาตรา ๖๖/๑ เป็นบทเฉพาะกาลที่ใช้เฉพาะช่วงเปลี่ยนผ่านจากกฎหมายเดิมไปยังกฎหมายใหม่ ดังนั้น จึงไม่น่าจะเป็นการชี้้นำให้ผู้ร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องถือตาม

ผลการพิจารณา

ในส่วนของการเพิ่มระยะเวลาในการพิจารณาสำนวนของอัยการสูงสุดนั้น ที่ประชุมมีมติเห็นว่าไม่ควรกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๖๖/๑ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยในร่างมาตรา ๖๖/๑ ควรเขียนรองรับโดยให้ใช้หลักเกณฑ์ตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาร่างมาตรา ๖๖/๑ ที่ได้นำเสนอแล้วมีมติมอบหมายนางชิ้นสุมน นิเวทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ปรับแก้ร่างมาตรา ๖๖/๑ ตามแนวทางการพิจารณาข้างต้นแล้วนำมาเสนอต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป อย่างไรก็ตาม หากการแก้ไขเพิ่มเติมโดยให้นำหลักเกณฑ์ตามกฎหมายเดิมมาใช้โดยอนุโลมจะไม่สามารถกระทำได้เพราะขัดต่อรูปแบบการร่างกฎหมายก็ให้นำเสนอต่อที่ประชุมเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

๓.๑.๑๔ พิจารณามาตรา ๖๘

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เมื่อพิจารณามาตรา ๖๘ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลที่กำหนดให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ซึ่งมีข้อพิจารณาว่าตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีการกำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองในรูปพระราชกฤษฎีกาอยู่ด้วยหรือไม่

นางชีนุสมน นิวาทวงษ์ กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เนื่องจากร่างมาตรา ๕๓ เดิมกำหนดให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นของผู้ใต้สวนอิสระ แต่คณะกรรมการได้มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓ โดยกำหนดให้สิทธิในการได้รับค่าตอบแทนข้างต้นของผู้ใต้สวนอิสระให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด ดังนั้น ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะไม่มีการตรากฎหมายลำดับรองในรูปพระราชกฤษฎีกาอีกต่อไป จึงเห็นควรให้ตัดคำว่า “พระราชกฤษฎีกา” ในมาตรา ๖๘ ออก

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๘ บรรดาพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

๓.๒ พิจารณาการใช้ถ้อยคำในมาตราต่าง ๆ

๓.๒.๑ พิจารณาการใช้ถ้อยคำระหว่างคำว่า “องค์คณะ” และคำว่า “ศาล”

ตามที่ที่ประชุมได้มีมติให้ตรวจสอบการใช้ถ้อยคำระหว่างคำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” และคำว่า “ศาล” ว่าบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ มีการใช้ถ้อยคำใด และควรใช้ถ้อยคำให้เหมือนกันหรือไม่ ในการนี้ นางชีนุสมน นิวาทวงษ์ กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้นำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมเพื่อประกอบการพิจารณาว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีการใช้ทั้งคำว่า “องค์คณะ” และคำว่า

“ศาล” ซึ่งหากแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมือนกันอาจต้องแก้ไขเพิ่มเติมเกือบทุกมาตรา แต่หากเปรียบเทียบกันแล้ว มีการใช้คำว่า “ศาล” ในหลายแห่งมากกว่า นอกจากนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมต้องพิจารณาในรายละเอียดของบทบริบทในแต่ละมาตราอีกด้วย เพราะบางมาตราต้องใช้คำว่า “องค์คณะ” แต่ในบางมาตราก็ต้องใช้คำว่า “ศาล”

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เมื่อได้ความตามที่นางชิ้นสุน นีวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ได้นำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุม การแก้ไขเพิ่มเติมโดยใช้ถ้อยคำให้เหมือนกันทุกแห่งอาจต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะคำว่า “องค์คณะ” มีความหมายที่เคร่งครัดกว่า กล่าวคือ การใช้อำนาจหรือการดำเนินการตามมาตรานั้น ๆ ต้องกระทำโดยผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะทั้ง ๙ คน (เว้นแต่มีเหตุยกเว้นตามกฎหมาย) แต่คำว่า “ศาล” มีความหมายที่ค่อนข้างกว้างกว่า เพราะอาจหมายถึงองค์คณะผู้พิพากษาทั้งองค์คณะ หรืออาจหมายถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายจากองค์คณะก็ได้

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ได้แสดงความคิดเห็นว่า คำว่า “ศาล” ใช้ได้ทั้งความหมายอย่างกว้างและอย่างแคบ ซึ่งการพิจารณาต้องขึ้นอยู่กับแต่ละบริบทของมาตรานั้น ๆ เช่น ในบางมาตรา “ศาล” อาจหมายถึงตัวองค์คณะเท่านั้นก็ได้ แต่บางมาตรา “ศาล” ก็หมายถึงตัวผู้พิพากษาประจำแผนกด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรรอการพิจารณาการใช้ถ้อยคำในเรื่องนี้ไว้ก่อน โดยมอบหมายให้ผู้แทนศาลยุติธรรมไปตรวจสอบการใช้ถ้อยคำว่า “องค์คณะ” และคำว่า “ศาล” อีกครั้งหนึ่ง ว่าสามารถแก้ไขเพิ่มเติมให้ใช้ถ้อยคำเหมือนกันได้หรือไม่ และนำมารายงานต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้รอการพิจารณาแนวทางการใช้ถ้อยคำระหว่างคำว่า “องค์คณะ” หรือคำว่า “ศาล” ไว้ก่อน และมอบหมายให้นางชิ้นสุน นีวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ และผู้แทนศาลยุติธรรมร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมของการเลือกใช้ถ้อยคำดังกล่าว หรือในกรณีเห็นควรให้คงไว้ตามร่างเดิมก็ให้นำเสนอต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

๓.๒.๒ พิจารณาการใช้คำว่า “ด้วยโดยอนุโลม” หรือคำว่า “โดยอนุโลม”

เนื่องจากบทบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีการใช้ถ้อยคำทั้งคำว่า “ด้วยโดยอนุโลม” ซึ่งปรากฏในมาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๗ และคำว่า “โดยอนุโลม” ซึ่งปรากฏในมาตรา ๑๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๘ ซึ่งโดยหลักแล้วควรเลือกใช้ถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่งเท่านั้น เพราะมีผลทางกฎหมายที่เหมือนกัน

ในการนี้ นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า โดยหลักแล้วควรใช้ถ้อยคำให้เหมือนกันในทุกแห่ง อย่างไรก็ตาม รับที่จะไปตรวจสอบว่าควรใช้ถ้อยคำใด ระหว่างคำว่า “ด้วยโดยอนุโลม” หรือคำว่า “โดยอนุโลม” และจะนำมารายงานต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรให้รอการพิจารณาในประเด็นการใช้ถ้อยคำว่า “ด้วยโดยอนุโลม” หรือคำว่า “โดยอนุโลม” ไว้ก่อน และมอบหมายให้นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ตรวจสอบการใช้คำทั้งสองคำดังกล่าวว่าควรใช้คำใด และนำมารายงานต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

๓.๒.๓ พิจารณาการสงวนความเห็นของนายอติคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ได้แถลงว่า นายอติคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ขอสงวนความเห็นใน ๒ มาตรา คือ ขอให้ตัดมาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ซึ่งว่าด้วยการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย รวมถึงการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ออก ส่วนมาตราอื่น ๆ และบทเฉพาะกาลนั้นไม่ตั้งใจสงวนความเห็น โดยหากที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นชอบกับการสงวนความเห็นของนายอติคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ดังกล่าว ก็จะมีมาตราที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกัน คือ มาตรา ๓๒ ที่ต้องตัดคำว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗” และมาตรา ๓๙ วรรคสาม ที่ต้องตัดออกทั้งวรรคเนื่องจากจะไม่มีบทบัญญัติมาตรา ๒๗ อีกต่อไป

๓.๓ พิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ

๓.๓.๑ ข้อสังเกตในเรื่องการกำหนดให้นำแบบแสดงรายการการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ยื่นไว้ต่อกรมสรรพากรมาเป็นเกณฑ์ประกอบการพิจารณาของศาล และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ตามที่ที่ประชุมได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการยกร่างข้อสังเกตเพิ่มเติมในประเด็นเกี่ยวกับการนำแบบแสดงรายการการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามาใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการพิจารณาของศาลและของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการพิจารณาความผิดในเรื่องจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จนั้น ในการนี้ ได้พิจารณาร่างข้อสังเกตดังกล่าวแล้วเห็นพ้องด้วยกับร่างข้อสังเกต

๓/๒๕

ดังกล่าว แต่อาจมีการแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อยในเชิงการใช้ถ้อยคำ ซึ่งเมื่อปรับแก้เสร็จแล้วจะนำส่งให้ฝ่ายเลขานุการปรับแก้ในตัวร่างรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการวิชาการวิสามันต์ต่อไป

๓.๓.๒ ข้อสังเกตเกี่ยวกับการออกข้อกำหนดในเรื่องการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ตามมาตรา ๒๘

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ได้แถลงต่อที่ประชุมว่า ตามที่ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้ผู้แทนศาลยุติธรรมพิจารณาปรับแก้ถ้อยคำในข้อสังเกตของคณะกรรมการวิชาการวิสามันต์ ในประเด็นการออกข้อกำหนดในการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาคดีใหม่ ข้อ ๙.๒.๓

โดยในย่อหน้าแรก เห็นควรเพิ่มถ้อยคำในตอนท้ายว่า “โดยในการพิจารณาคดีที่มีการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ ศาลมีดุลพินิจที่จะไต่สวนพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

ส่วนย่อหน้าที่สองนั้น การที่ร่างข้อสังเกตเดิมใช้คำว่า “โดยหลักแล้วการพิจารณาวินิจฉัยคดีที่มีการอุทธรณ์หรือการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ควรกระทำโดยองค์กรที่มีสถานะสูงกว่าหรือมีองค์ประกอบที่น่าเชื่อถือว่าจะทำให้ความเป็นธรรมได้มากกว่าองค์กรที่เคยพิจารณาวินิจฉัยคดีนั้น...” อาจเป็นการใช้ถ้อยคำที่ไม่ถูกต้องและไม่ได้เป็นเช่นนั้นเสมอไป เนื่องจากหากเปรียบเทียบกับกระบวนการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ แม่คดีก่อนศาลที่พิพากษาจะเป็นศาลฎีกา แต่คดีที่รื้อฟื้นชั้นพิจารณาใหม่ก็ต้องเริ่มดำเนินคดีที่ศาลชั้นต้นและคดีจึงจะถูกส่งมาที่ศาลอุทธรณ์ตามลำดับ อันแสดงให้เห็นว่าไม่เป็นการเสมอไปที่การพิจารณาคดีที่มีการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่จะต้องกระทำโดยองค์กรที่มีสถานะสูงกว่า ซึ่งความประสงค์ของที่ประชุม คือต้องการให้มีกระบวนการกลั่นกรองมิให้มีการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ได้โดยง่ายเกินสมควร ดังนั้นข้อสังเกตในเรื่องนี้โดยหลักควรมีว่า ควรกำหนดให้องค์กรที่รื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ดำเนินการโดยองค์กรคณะผู้พิพากษาชุดใหม่ และเมื่อองค์กรคณะดังกล่าวพิจารณาเห็นว่าเข้าเงื่อนไขในการสั่งให้รื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ ก็ให้สั่งรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ แต่หากเห็นว่าไม่เข้าเงื่อนไขก็ให้ยกคำร้อง ในกรณีที่ศาลสั่งให้รื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ก็ให้องค์กรคณะนั้นไต่สวนพยานหลักฐานใหม่ไปจนเสร็จสิ้น แล้วจึงส่งสำนวนไปให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาเสมือนว่ามีการอุทธรณ์ และหากมีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญก็ให้ส่งให้ที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยได้

นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการวิชาการวิสามันต์ ได้แสดงความเห็นว่าเป็นไปตามที่นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกาได้นำเสนอการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อสังเกตข้างต้น ตรงตามความประสงค์ของที่ประชุมแล้วทั้ง ๒ ประเด็น แต่อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการใช้ถ้อยคำอาจปรับปรุงได้ตามที่ที่ประชุมเห็นสมควร

หรือ

มติที่ประชุม

สำหรับข้อสังเกตในข้อที่ ๙.๒.๓ เกี่ยวกับการออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา เกี่ยวกับการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ เห็นควรให้รอการพิจารณาโดยมอบหมายกรรมการวิสามัญทุกท่านพิจารณาตรวจทานและหากมีความเห็นเป็นประการใดสามารถนำเสนอได้ในการประชุมครั้งต่อไป

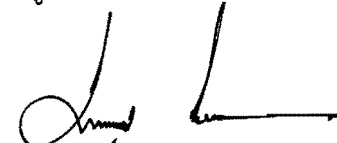
ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

เมื่อได้เวลาพอสมควรแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านและกล่าวปิดประชุม โดยนัดประชุมครั้งถัดไปในวัน พฤหัสบดีที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ
ผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับฯ ผู้จัดทำบันทึก
นายธนรัฐ แสนแก้ว ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน
คณะกรรมการวิสามัญ ๖ ตรวจ/ทาน
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีการประชุมเมื่อวันอังคารที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ซึ่งยังมีได้มีการรับรองบันทึกการประชุม เนื่องจากอายุของคณะกรรมการวิสามัญสิ้นสุดลง ดังนั้น ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากเลขาธิการวุฒิสภา ขอนำข้อบังคับ ข้อ ๓๒ ประกอบกับข้อ ๘๕ มาบังคับใช้โดยอนุโลม จึงขอรับรองความถูกต้องของบันทึกการประชุมครั้งนี้

(นายสุรรัตน์ หวังต่อลาม)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

